

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
30 november 2004

Ons kenmerk
SFB/2004/35076

Uw brief van

Onderwerp
Follow up technische briefing 25-11-2004

Tijdens de technische briefing op 25 november 2004 over onder andere de financiering van het hoger onderwijs is toegezegd op twee vragen, van mevrouw Lambrechts en de heer Visser, en van de heer Vendrik, een nader schriftelijk antwoord te geven. Onderstaand worden beide vragen beantwoord.

Mevrouw Lambrechts en de heer Visser hebben een nadere uitwerking gevraagd van de kosten van het systeem van inkomensafhankelijk terugbetaling in relatie tot de maximale terugbetalingstermijn van 15 jaar. Met name is gevraagd naar de verhouding van de bijdrage uit de publieke sector en de bijdrage uit de private sector.

Zowel in het huidige als in het nieuwe stelsel zijn leningen rentedragend en worden in maximaal 15 jaar terugbetaald. Het huidige systeem is een annuïteitensystematiek met een draagkrachtmeting: als een student na 15 jaar zijn studielening nog niet heeft kunnen terugbetalen, wordt deze kwijtgescholden. Omdat niet alle uitgeleende bedragen dus ook daadwerkelijk worden afgelost, kunnen deze minder-ontvangsten als kosten van het huidige draagkrachtregime worden gekwalificeerd. Deze kosten bedragen in de structurele situatie € 22 miljoen per jaar, en komen voor rekening van de Staat.

Het nieuwe stelsel voor terugbetalen wordt budgettair neutraal ingevoerd. Door het aflossingsregime in het nieuwe stelsel inkomensafhankelijk te maken zal de omvang van de kwijtscheldingen toenemen, maar wordt dit gecompenseerd door de extra door de (ex-)studenten te betalen rente op de leningen. De rente op studieleningen wordt namelijk circa 1-procentpunt hoger. Gezien over de hele populatie wijzigt de omvang van de bijdrage uit de private sector dus niet: de totale ontvangsten van de groep debiteuren is in het voorgestelde stelsel gelijk aan de ontvangsten in de huidige situatie.

Wel is er sprake van een verschuiving binnen de totale ontvangsten: doordat er meer kwijtschelding zal plaatsvinden neemt de omvang van de ontvangen bedragen aan aflossing af. Doordat het rentepercentage hoger zal worden, zal daartegenover de omvang van de renteontvangsten toenemen. De minder-ontvangsten door de verruimde kwijtschelding bedragen € 30 miljoen; de meer-ontvangsten aan rente bedragen eveneens € 30 miljoen. Omdat per saldo de bijdrage van de Staat zich beperkt tot de genoemde € 22 miljoen, en de wijziging in het stelsel budgettair neutraal is, is de conclusie dat de verhouding tussen publieke en private bijdrage niet wijzigt.

De heer Vendrik heeft gevraagd de relatie tussen de armoedeval, de aflossingsvrije voet van 120% van het wettelijk minimumloon en de algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR) te verhelderen.

De problematiek van de armoedeval doet zich vooral voor in het inkomenstraject van sociaal minimum tot enigszins boven het minimumloon. In dit inkomenstraject cumuleert namelijk het verlies van veel inkomensafhankelijke regelingen zoals huursubsidie, (bijzondere) bijstand, en gemeentelijke kwijtscheldingsregelingen, waardoor er sprake is van een armoedeval. In overleg met het ministerie van SZW is er daarom bewust voor gekozen om de aflossingsvrije voet te verhogen naar 120% van het wettelijk minimumloon. Daarmee wordt cumulatie met het verlies van andere inkomensafhankelijke regelingen verminderd, en wordt de bestaande problematiek van de armoedeval verkleind.

De AWIR speelt op twee onderdelen een expliciete rol bij de gemaakte keuzes in het inkomensafhankelijke terugbetalingsregime. Ten eerste bij het inkomensbegrip, omdat overeenkomstig de AWIR voor het inkomen wordt uitgegaan van het verzamelinkomen van de ex-student. Ten tweede bij het partnerinkomen, omdat conform de AWIR het inkomen van de partner volledig meetelt bij het bepalen van de hoogte van het terug te betalen bedrag.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Mark Rutte)